

2. Поява інтересу. Людина виявляє зацікавленість інновацією і починає шукати додаткову інформацію про неї.

3. Оцінювання. На цьому етапі людина подумки оцінює нововведення у контексті своєї ситуації, а потім вирішує, чи варто його апробувати, шукає спеціалізовану інформацію (поради, консультації) про нововведення, найчастіше в колег і знайомих.

4. Апробація. Апробують інновацію у відносно невеликих масштабах, намагаючись з'ясувати, наскільки доцільне її застосування в конкретній ситуації. Результати цього етапу є найважливішими, оскільки вони можуть дати широкий простір для впровадження нововведення або переконати в його неможливості чи недоцільності.

5. Остаточне сприйняття. На цьому етапі приймають рішення щодо сприйняття інновації. Як правило, висновок відповідає одному з таких варіантів рішення:

- а) сприйняття і використання нововведення;
- б) цілковита відмова від інновації;
- в) сприйняття з подальшою відмовою від інновації;
- г) відмова від нововведення з подальшим сприйняттям.

Інноваційний процес за структурою є складним. Часто він не лише структурується на послідовні етапи, а й охоплює кілька проблемно-сміслових розгалужень. Тому реалізувати його належить не одній людині, а групі, іноді масштабним колективам, кожен з яких покликаний працювати задля досягнення єдиної мети. Для цього потрібно забезпечити ефективний обмін інформацією, тобто налагодити ефективні комунікації, завдяки яким об'єднуються в єдине ціле організаційно складні соціальні структури, до яких можна зарахувати колектив, що реалізуватиме інноваційну педагогічну ідею.

ВИХОВАННЯ ВПЕВНЕНОСТІ УЧНЯ В СОБІ ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

*Калмикова В.А.
Гадяч, Україна*

Реформування сучасної української школи передбачає перегляд особистісних цінностей, якими має володіти її випускник для того, аби успішно справлятися з викликами сучасного світу. Аналізуючи результати опитування колишніх школярів – випускників 2013–2018 рр., ми дійшли висновку, що значною мірою їхній життєвий успіх чи невдачі зумовлені тим, наскільки школа, сім'я, загалом виховувальне середовище сформували у них упевненість у собі.

Така думка зустрічається і в роботах сучасних дослідників (І. Бех, С. Кондратюк, С. Мельничук, М. Савчин, І. Толкунова та ін.). Учені одноставні в твердженні, що «впевненість виступає захистом від впливу стресових

ситуацій, умовою існування особистості як суб'єкта активності, зберігаючи адекватну критичну позицію щодо самого себе» [1, с. 80]. При цьому істотну роль відіграє пов'язаний із впевненістю в собі рівень домагань молоді людини, її оптимізм, віра в успіх, готовність докладати необхідні зусилля для того, аби досягти поставленої мети.

Аналізуючи завдання щодо виховання в учнів упевненості в собі, зупинимося на двох важливих моментах. Перший стосується уже згаданої вище адекватної критичної позиції щодо самого себе. Дуже важливо, щоб педагог навчив дитину поєднувати розумну самокритичність із здатністю бачити свої сильні чи потенційно сильні сторони, розвивати останні шляхом систематичної роботи над собою. Досить важко тут не впасти в крайнощі, діяти обґрунтовано, бути психологічно пильними, усвідомлюючи, до яких видів діяльності в дитини є здібності та нахили. Слід уміти самому бачити поступальний рух учня на шляху до успіху і вміти кваліфіковано пояснити зміст і значення наявних змін.

Другий момент стосується критеріїв, за якими можемо визначити, чи достатньо дитина впевнена в собі, в певних ситуаціях пересвідчитися, що вона потребує допомоги. Український дослідник С. Мельничук наводить перелік важливих характеристик впевненої поведінки, сформульований А. Сальтером [2, с. 17-18], які ми вважаємо багато в чому визначальними:

- емоційність мовлення (*feeling talk*): відкрите спонтанне та правдиве висловлювання за допомогою мови та власних почуттів;
- експресивність мовлення (*facial talk*): чітке висловлювання почуттів у невербальній сфері, співставлення та взаємозв'язок між словами та мовленням;
- протистояння і атака (*contradict and attack*): чітко і ясно висловлювати власну думку та бажання, незважаючи на інших людей;
- використання слова «Я» (*deliberate use of the word «I»*): як акцент того факту, що за людина стоїть за цими словами, відсутність бажання сховатись за невизначеними формулюваннями;
- прийняття похвали (*express agreement, when you are praised*): як відмова від самоприпущення та недооцінки своїх сил та якостей;
- імпровізація: як спонтанне вираження почуттів і потреб, повсякденних обов'язків, відмова від неминучого планування.

Працюючи зі старшокласниками на уроках зарубіжної літератури, ми прагнемо завчасно помітити недостатню впевненість когось із них у власних силах, визначити суб'єктивні і об'єктивні причини цього стану, спроектувати такі види діяльності, завдяки включенню до яких школярі отримували б імпульс до саморозвитку, а через нього відчували наявність внутрішньої сили, здатність досягати цілей і долати перешкоди на шляху до них.

Список використаних джерел:

1. Кондратюк С. М. Впевненість у собі як один з аспектів життєвого успіху студентської молоді / С.М. Кондратюк [Ел. ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvkhp_2014_2(1)_15.pdf

2. Мельничук С.К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей впевненості в собі у ранньому юнацькому віці / С. К. Мельничук [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://xn-e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_8_03.pdf

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА

*Козка С.Л.
Полтава, Україна*

Нова української школа базується на основах втілення компетентнісної парадигми освіти та педагогіки партнерства. Концепція Нової української школи передбачає якісно новий рівень побудови взаємовідносин між педагогами, учнями, батьками та громадськими організаціями. Процес взаємодії сім'ї та школи у навчанні та вихованні дітей досить складний і має багато особливостей. Це стосується співпраці, розподілу обов'язків, завдань та функцій між усіма учасниками навчально-виховного процесу, розробки спільних дій. При впровадженні педагогіки партнерства батьки впливають на освітній та виховний процеси створюючи органи громадського самоврядування.

Педагогіка партнерства базується на демократичному і гуманному ставленні до кожної дитини, забезпеченні можливості вибору, права на власну гідність та повагу, права бути такою, якою вона є, відчувати безпеку та розумінні зі сторони вчителя. Основа партнерських стосунків це спільні прагнення і погляди дітей та дорослих. Учні у навчальному процесі розглядаються як рівноправні учасники, добровільні та зацікавлені однодумці, що прагнуть досягти поставлені цілі у навчанні.

Основні принципи: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [1].

Система взаємостосунків між вчителем і учнем змінюється на краще лише при існуванні діалогу, розуміння, взаємоповаги, підтримки і активної співпраці.

Учитель відповідно концепції Нової української школи виступає у ролі фасилітатора (залучати дитину до повної участі у навчанні, сприяти взаєморозумінню, стимулювати прийняття дитиною правильних рішень, культивувати почуття відповідальності) і ролі тьютора (індивідуально працювати у напрямі розвитку певних інтересів учнів, виявляти освітні запити, проєктувати освітню діяльність, організовувати рефлексію).

Дослідниця О. Коханова виокремлює критерії, що визначають ефективність ідеї розвитку стосунків партнерства як найпродуктивнішої системи відповідних умов педагогічної взаємодії: